

Overleg patiënten/ cliëntenorganisaties**17 maart 16:00-16:45 uur****Input beantwoording vragen patiënten/cliëntenorganisaties**

n.a.v. overleg op 16 maart 2020 van 15:15-16:00 uur

Algemeen voorstel: vanmiddag afspreken dat de organisaties met hun bekende contactpersonen en VWS alle vragen verder oppakken. En dat we vervolgens wekelijks plenair de situatie bespreken.

Iederin:

1. **Probleem:**

- dagopvang, activiteiten en school is weggefallen voor veel mensen met beperking. Over speciaal onderwijs [5.1.2e] heeft al overleg gehad met lexo en ocw. Veel families trekken het niet om hele dag hun gehandicapte kind thuis te hebben.

Reactie ([5.1.2e]):

- vanuit het oogpunt van social distancing is de dagbesteding nagenoeg overal gesloten of bij zorginstellingen verplaatst naar de woonomgeving van cliënten. Zorginstellingen doen wat zij kunnen om met Corona om te kunnen gaan en dit is daar een onderdeel van.
 - Soms is het mogelijk om een creatieve invulling te geven aan de dagbesteding. Zorginstellingen nemen hierover contact op met de (ouders van de) cliënt om mee te denken en te ondersteunen met advies. Binnen de gehandicaptenzorg worden best practices op dit gebied verspreid.
 - Een aantal aanbieders van dagbesteding werken nu aan een afgestemde tekst/communicatiebericht over de invulling van de dagbesteding.
 - Belronde bij gemeenten geeft dat daar de dagopvang nog niet wordt gesloten. Wel inderdaad bij instellingen.
- ❖ *Opmerking voor het vervolg: belangrijk voor ons/VWS om later even naar de reikwijdte van die afgestemde tekst te kijken. Welke partijen nemen nu het voortouw? Is dit straks dekkend voor alle vormen van dagbesteding (nb er is behoorlijk wat diversiteit in dagbesteding)?*
- mensen die gezondheidsrisico hebben door beperking worden soms toch in risico situaties gebracht als partners wel moeten werken bijv. . Sommige werknemers mogen niet thuiswerken, waarbij zij besmettingshaard kunnen zijn voor hun gehandicapte partner.

Reactie VWS ([5.1.2e]):

- Vragen aan Iedereen of zij inzicht heeft hoe vaak dit voorkomt?
- VWS zal bekijken of er samen met RIVM hierover een lijn kan worden neergezet, zodat partners dit kunnen gebruiken in het gesprek met de werkgever.
- Mensen met beperking die zzp-er zijn verliezen inkomen. Divosa is hier echter al mee aan de slag (niet VWS).

Per Saldo:

1. Er is al klein groepje vws-ers en Per Saldo ingericht. ([5.1.2e] Geen idee wie hierin zit vanuit VWS - [5.1.2e]?)
2. Aantal acute situaties als hulpverleners ziek worden - vaak maar 1 of 2 vervangers.
3. Ander probleem: budgethouders zonder dagbesteding - inhuren extra hulp aan de orde. Hulp duurder. Wie betaalt?\

Actie: [5.1.2e] (PGB team) ism met Dmo ([5.1.2e])

Antwoord vanuit VWS (programma pgb- 5.1.2e):

- Gisteren is de actie opgestart om de informatievoorziening richting budgethouders en zorgaanbieders te uniformeren en via standaardkanalen (SVB en Per Saldo) te publiceren. Coördinatie hiervan ligt bij VWS (Ppqb)
- Betrokken partijen zijn: Per Saldo (5.1.2e), SVB, VNG, ZN, BVKZ en de beleidsdirecties VWS
- Vragen van budgethouders zijn via Per Saldo bij VWS ontvangen en ter beantwoording intern uitgezet. VWS gaat de vragen clusteren en in algemene berichten beantwoorden. Voorbeelden van clusters: zorgverlener is ziek, zorginstelling is gesloten, bescherming, etc.
- I.v.m. ontwikkeling van extra maatregelen zullen een aantal clusters een procesantwoord krijgen. Hierin staat dat de situatie bekend is bij VWS en dat er extra maatregelen worden ontwikkeld en zo spoedig mogelijk bekend worden gemaakt. (=concept antwoord)
- Deze berichten worden afgestemd en gedeeld met VNG, ZN en BVKZ.
- Via de websites van o.a. Per Saldo, SVB worden ze gepubliceerd. Relevante berichten worden ook via VNG, ZN en BVKZ gepubliceerd.

Patiëntenfederatie:

1. Via nationaal nummer van hen nog weinig telefoontjes binnengekomen. Komen die dan verwijzen ze door naar 0800 nummer
2. Wel wat signalen uit verpleeghuizen over eenzame ouderen zonder dagbesteding

Geen actie nodig. Wordt vanuit LZ opgepakt.**LOC:**

1. Hebben zorgen over eenzaamheid en ouderen en of de behandeling ggz niet wordt opgeschort
2. Ze hebben info aan cliëntenraden verstrekt en houden nauw contact met brancheorganisaties.

Geen actie vereist.**Mantelzorg**

1. Veel vragen over: hoe klaar ik klus nu veilig als mantelzorger.
2. Ook zijn er mantelzorgers die verpleeghuis niet meer in kunnen.
3. Mantelzorglijn wordt uitgebreid en script wordt gemaakt.
4. Pleidooi: lokale initiatieven landelijk koppelen. DGLZ drukt dat al de kop in. Niet te doen.

Actie: 5.1.2e en 5.1.2e (Dmo) hebben al voortdurend contact. Geen verdere actie nodig.**AKJ**

1. Vertrouwenspersonen bezoeken de jeugdzorg en komen in huizen voor verstandelijke gehandicapten etc. Kijken zo hoe het gaat. Daarnaast ook telefonisch contact of iedereen in veilige omgeving is.

Geen actie vereist. 5.1.2e (jeugd) heeft nauw contact met AKJ**MIND**

1. ggz – achterban heeft veel fobieën en angsten. Veel zorgen over corona en het krijgen van het virus. Mensen zonderen zich af - dreigen in isolement te raken. Leidt mogelijk tot depressiviteit.

2. Tweede probleem: hebben mensen met psychische én somatische klachten in achterban. Dus deze mensen hebben ook meer kans echt ziek te worden.
3. Probleem dat zij zien: er dreigen gaten te vallen in de zorg.
4. Ze proberen pragmatische oplossingen te vinden; zijn bezig met live stream opzetten om mensen bezig te houden en gevoel te geven dat ze nog wel gezien worden.

Antwoord vanuit VWS (CZ, 5.1.2e):

- T.a.v. de GGZ cliënten kunnen we melden dat er morgen (woensdag 18 maart) om 13:00 uur vanuit VWS (CZ en DMO) een telefonisch overleg gepland staat om de gevolgen van het corona virus voor de GGZ te bespreken. Daar is MIND ook bij uitgenodigd. Daar komen de vragen en zorgen van MIND ook aan de orde.

LFB

1. Mensen met verstandelijke beperking komen makkelijk in sociaal isolement door wegvallen dagbesteding. Er wordt gezocht naar alternatieven.
2. Behoeft aan informatievoorziening in eenvoudig taalgebruik.

Actie: 5.1.2e (Dmo) en 5.1.2e – kunnen jullie kijken of er al info in eenvoudige taal is, er zijn ook goede pictogrammen over corona gemaakt (gratis) op internet. Kunnen jullie contact opnemen met LFB en hen hierbij helpen?

Reactie VWS (5.1.2e en 5.1.2e):

- We hebben gesproken met de Lfb (5.1.2e) en ook met VGN. Het is work in progress.
- In het algemeen is de conclusie dat er al wel wat informatie in eenvoudige taal is, maar dat dat vooral betrekking heeft op de hygiëne voorschriften. De maatregelen die er genomen (bijvoorbeeld scholen dicht) worden zijn nog niet hertaald voor mensen met een LVB of laaggeletterden. De communicatie daarover zou beter kunnen en ook de plekken waar gecommuniceerd worden kunnen beter aansluiten bij waar mensen met een LVB hun informatie zoeken. Suggestie van de Lfb is bijvoorbeeld om de speech van de MP te hertalen in eenvoudige communicatie.
- De Lfb plaatst een filmpje van Cordaan en de link naar Pharos op de website, de rijksvoorlichtingsversie voor laaggeletterden over hygiëne is doorgezet naar de Lfb.
- Daarnaast zijn aanbieders bezig om hun cliënten uit te leggen hoe ze ermee om moeten gaan als ze bijvoorbeeld ziek zijn. (filmpje van Cordaan).
- Voorstel van ons is te kijken of in overleg met het crisiscommunicatieteam er een plek op de website van de rijksoverheid kan komen met producten in duidelijke taal. Het gaat immers om een grote groep mensen die ook behoefte hebben aan informatie. We zijn bezig om daarvoor contact te leggen.
- NB wat achtergrond: VGN heeft een voorstel voor een voorlichtingsfilmpje gedaan bij VWS. We zijn aan het uitzoeken wie hiervoor vanuit DCO contactpersoon is om dit ook mede te betrekken bij de acties voor aanbod op de website van de Rijksoverheid die we hierboven voorstellen.

Alzheimer NL

1. Mensen bezorgd dat ze het met familielid niet volhouden

Reactie VWS (5.1.2e):

- vanuit het oogpunt van social distancing is de dagbesteding nagenoeg overal gesloten of bij zorginstellingen verplaatst naar de woonomgeving van cliënten. Zorginstellingen doen wat zij kunnen om met Corona om te kunnen gaan en dit is daar een onderdeel van.

- Om de impact te minimaliseren, wordt door zorgaanbieders gezocht naar creatieve alternatieven. Er wordt bijvoorbeeld contact gehouden met mantelzorgers en thuiswerkende naasten via telefoon, skype en andere instrumenten en advies gegeven voor mensen die nu de hele dag thuis zijn.

2. Maaltijdvoorziening is op dagbesteding een soort activiteit - anders wordt er vaak niet goed gegeten. Nu dus thuis probleem.

Reactie VWS (5.1.2e)

- VWS zal aan de zorgaanbieders vragen of zij bij het contact met de cliënt en diens mantelzorger thuis ook wil vragen of maaltijdvoorziening of ondersteuning bij het eten nodig is.
- In dat geval kan worden verwezen naar informatie op rijksoverheid.nl. Er zijn nl oplossingen voor: bij een medische indicatie kan de wijkverpleegkundige ondersteunen. Zonder indicatie kan de gemeente onderzoeken of ambulante WMO ondersteuning kan worden geleverd; uitkomst van onderzoek kan zijn a) iemand uit eigen netwerk kan ondersteunen of b) WMO ambulante ondersteuning door de gemeente.
- Het kan via de wijkverpleegkundige, en als die het zelf niet kan of mag (geen zvw) dan kan zij contact opnemen met de gemeente. De gemeente moet dan dat onderzoek doen.

Kansplus

1. Vraag is: uitvallen speciaal onderwijs – is dat overal – graag check
2. Voor kinderen voor wie ontbreken onderwijs zeer ontregelend is, kan daar bezien worden of er andere mogelijkheden zijn?
3. Ook bij kleine initiatieven – zoals Thomashuizen - moeten mensen ineens thuis blijven.
4. Kleine aanbieder kunnen fors in de problemen komen. Gaat betaling gewoon door?

Antwoord VWS (Jeugd, 5.1.2e)

	Procesantwoord	Toelichting
Vraag is: uitvallen speciaal onderwijs – is dat overal – graag check	LECSO (landelijk expertise centrum speciaal onderwijs) roept achterban op om hierover in overleg te gaan met ouders (dit weet Iederin ook). Navraag bij OCW (immers Slob heeft besloten scholen te sluiten) vandaag levert volgende antwoord op: <i>Voor iedereen geldt: treedt in contact met het schoolbestuur. Er zijn ook geen signalen dat dit echt een probleem is, behalve dan wellicht bij enkele</i>	Bericht website LESCO: Het besluit van de regering om tot 6 april alle scholen te sluiten, heeft voor iedereen grote consequenties. Wij weten dat veel van onze leden, directies en besturen, de laatste dagen al intensief overleg met elkaar voeren over de wijze waarop hier invulling aan moet worden gegeven. Temeer daar een deel van de doelgroep van het gespecialiseerd onderwijs niet zomaar drie weken thuis kan komen te zitten, zoals leerlingen met een grote structuurbehoefte, leerlingen die in een internaat van de jeugdzorg of zorginstelling zijn opgenomen, leerlingen met autisme of leerlingen met een intensieve zorgvraag. Wij vertrouwen erop dat iedere school met de ouders van hun leerlingen in nauw overleg is over deze ingrijpende maatregel. Uit de gesprekken die wij daarover o.a. voeren met de

	<i>individuele ouders.</i>	koepelorganisatie van mensen met een lichamelijke handicap, verstandelijke beperking of chronische ziekte Ieder(in), hebben wij begrepen dat veel ouders zich ongerust maken over het feit dat hun kind minstens drie weken verstoken blijft van een herkenbare dag- of zorgstructuur. Het bieden van oplossingen hiervoor van de zijde van de school, het liefst in nauwe samenspraak met collega scholen, de gemeente, de lokale zorginstellingen en de ouders en/of verzorgenden, zou wellicht een deel van deze ongerustheid weg kunnen nemen. Heeft u daarbij advies of ondersteuning nodig van LECSO, neem dan contact op met ons.
Voor kinderen voor wie ontbreken onderwijs zeer onregelend is, kan daar bezien worden of er andere mogelijkheden zijn?	5.1.2e 5.1.2e is bezig met een richtlijn hoe om te gaan met kinderen die thuis komen te zitten, die anders in de kd of instelling zitten.	
Ook bij kleine initiatieven – zoals Thomashuizen - moeten mensen ineens thuis blijven.	Idem	
Kleine aanbieder kunnen fors in de problemen komen. Gaat betaling gewoon door?	Het kabinet komt vandaag met een brief met een maatregelenpakket voor bedrijven. Deze is ook relevant voor de zorg. De komende dagen zal e.e.a. verder uitgedacht worden. En stapsgewijs zal info beschikbaar komen.	Daarnaast wordt bezien wat aan evt. extra maatregelen nodig is in de zorg. Te denken valt aan maatregelen...: <ul style="list-style-type: none"> - ...om zorg te kunnen blijven bieden (bijv. voldoende of extra personeel) - ...om extra kosten ivm Corona op te kunnen vangen (mondkapjes, e.d.) - ...om tijdelijke liquiditeitsproblemen bij aanbieders te kunnen opvangen - ...om afspraken te maken met financiers van de zorg (zorgverzekeraars, zorgkantoren, gemeenten) hoe om gegaan kan worden met inkomstenderving door Corona.

Kindertelefoon

- Vrijwilligers zitten dicht opeen op verschillende locaties – kunnen die thuis werken?
- Sinds vrijdag 25 % meer vragen ontvangen – verwachting is komende weken nog meer.
- Vraag: kan iets soepeler met avg worden omgegaan zodat vanuit huis gebeld kan worden?
- Is er ook wat meer objectieve informatie specifiek over kinderen? Is er aanspreekpunt bij RIVM?
- Verkorte trainingen – er zijn mensen die kunnen bijspringen, maar is er budget?

Antwoord vanuit VWS (Jeugd, 5.1.2e)

Vraag	Procesantwoord	Toelichting
-------	----------------	-------------

<p>Vrijwilligers zitten dicht opeen op verschillende locaties – kunnen die thuis werken?</p> <p>Vrijwilligers zitten dicht opeen op verschillende locaties – kunnen die thuis werken?</p> <p>Sinds vrijdag 25 % meer vragen ontvangen – verwachting is komende weken nog meer. Vraag: kan iets soepeler met avg worden omgegaan zodat vanuit huis gebeld kan worden?</p>	<p>Voorstel acties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 5.1.2e , 5.1.2e en 5.1.2e werken een plan van aanpak thuiswerken en AVG-proof uit in overleg met de Kindertelefoon; 2. leggen deze voor aan de minister; 3. Overleg met de Autoriteit Persoonsgegevens. 4. MT bespreekt extra budget voor Kindertelefoon 	<p>Verzoek thuiswerken bestaat uit drie componenten die cumulatief zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We regelen in regelgeving dat thuiswerken kan en AVG-proof is; 2. We accepteren een gecalculeerd risico, we informeren de minister en De Kindertelefoon kan verder; 3. We gaan in gesprek met de Autoriteit Persoonsgegevens, melden de casus, accepteren hopelijk samen een gecalculeerd risico, we informeren de minister en De Kindertelefoon kan verder. <p>Toelichting op deze drie componenten: Eerst moeten we volgens mij de minister informeren over de casus en een plan van aanpak.</p> <p>Ik denk dat we dan de casus aan de AP moeten melden met de stavaza en de maatregelen die we nu en in de toekomst treffen.</p> <p>Vervolgens zullen we nader moeten uitwerken hoe we thuiswerken structureel AVG proof maken. Als daar regelgeving voor nodig is, kan deze mee met de regelgeving om de grondslag voor de KT sowieso AVG proof te maken.</p> <p>Dan inhoudelijk: De verwerkersverantwoordelijkheid verandert niet. Omdat de omstandigheden waaronder gewerkt wordt veranderen, zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen om de gegevens die verwerkt worden voldoende te beschermen.</p> <p>Vragen die daarbij opkomen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnen medewerkers voldoende veilig inloggen op afstand? - Hoe wordt de laatste schijf / stap beveiligd (dataverkeer tussen de beveiligde omgeving van de KT en de werkomgeving op afstand)? - Hoe kan het afluisterrisico worden beperkt? <p>Vermoedelijk is regelgeving niet nodig. De Jeugdwet heeft bij mijn weten geen invulling gegeven aan de wijze van beveiliging t.a.v. de Kindertelefoon. <u>De AVG geeft in het algemeen aan dat er bij de beveiliging o.a. rekening moet worden gehouden met de stand van de techniek, de uitvoeringskosten en de context i.r.t. de risico's. De context speelt nu een grote rol. Die context moeten we afwegen tegen de privacy-risico's.</u></p> <p><u>Om nader te werken</u> Zonder dat ik precies weet aan welke beveiligingsmaatregelen er thuis niet kan worden voldaan is het moeilijk om concreet te worden. Zo kan het bijvoorbeeld zo zijn dat er voor de chat-functie niet kan worden gewerkt in een</p>
--	--	---

		<p>echte werkomgeving, maar via een internetapplicatie. Van belang is dan dat de opslag van tijdelijke internetbestanden op de thuiscomputer waar mogelijk wordt voorkomen, dat de thuiscomputer is voorzien van een up-to-date antimalware programma, dat de tijdelijke bestanden aan het eind van elke "werksessie" worden gewist en dat huisgenoten e.d. niet mee kunnen kijken.</p> <p>Voor de telefoon is het de vraag of anonimiteit nog kan worden gewaarborgd. Dat is m.i. een minimumvereiste. Dus: is het nog steeds zo dat de vrijwilliger niet kan zien wie er belt? Zoals Gregor al aangaf dient meeluisteren verder te worden voorkomen.</p> <p>Een oplossing zou kunnen zijn dat de Kindertelefoon de computers levert waarop gewerkt wordt, dan is lokale opslag geen issue. Beveiligingsniveau heeft KT dan zelf in de hand. Ook de software waarmee en waarop gewerkt wordt. Vraag is het werkbaar om dit op korte termijn te realiseren.</p> <p>Als er meer duiding is aan de concrete risico's kunnen we dit verder uitwerken.</p>
<p>Is er ook wat meer objectieve informatie specifiek over kinderen? Is er aanspreekpunt bij RIVM?</p>	<p>5.1.2e gaat hiermee aan de slag 5.1.2e 5.1.2e is hierbij betrokken</p>	<p>NB KJP heeft twee filmpjes gericht op kinderen met autisme voor geef me de vijf methode. Kan wellicht ook voor kinderen en jongeren in algemeen gemaakt worden? Komt er ook een factsheet en QA?</p>